

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII. Telefon št. 2552. LJUBLJANA, v torek, dne 5. avgusta 1930. Telefon št. 2552. STEV. 90.

O važnosti gospodarske zveze med Romunijo in Jugoslavijo.

Izjava ministra dr. Frangeša.

Minister dr. Frangeš, ki je prisostvoval konferenci v Sinaji in se je vrnil z letalom v Beograd, je pozval k sebi zastopnike domačega in inozemskega tiska, katerim je dal o pomenu nove gospodarske zveze z Romunijo naslednjo izjavo:

»Povedati vam moram, da bomo okrepili prodajo vsega našega žita in to po mnogo bolj ugodnih cenah in pogojih, kakor doslej. Dohodki, ki jih bodo dajali poljedelski proizvodi, se bodo postopoma povečali vse do one mere, da se bodo trud in v poljedelstvo vloženi kapital, kakor vsi drugi poljedelski stroški izplačali, kar se danes na žalost ne da reči.

Drugo vprašanje je vprašanje carinske unije. Iz tega vprašanja je nastalo tretje vprašanje, kaj bo z industrijami, ki so s carinsko unijo prizadete. Glede teh industrij je treba reči, da v carinski uniji ne bodo vključene vse one, ki proizvajajo svoje izdelke iz sirovin, in sicer tovarne sladkornja, mila, konserv, mesa, mlečnih izdelkov itd., pa tudi lesne in rudarske industrije. Poljedelski pridelki Romunije in Jugoslavije se bodo odslej smatrali kot eni in bodo skupno nastopali in skupno zahtevali ugodnosti glede izvoza. Ti odnosi Jugoslavije napram Romuniji v pogledu proizvodov, ki spadajo v carinsko unijo, se bodo določili s trgovsko pogodbo. Ta pogodba se sedaj že sestavlja v Bukarešti ter se bodo pogajanja nadaljevala v Beogradu. Z ozirom na vprašanja držav Male antante se bodo uredila vprašanja gospodarskih vezi s Češkoslovaško na podlagi trgovinske pogodbe naše države z Romunijo. Na ta način bodo vojne in politične ter gospodarske vezi Male antante dobile realnejšo podlago, ki bo služila utrjenju in razširjenju medsebojnih vezi. Ker Češkoslovaška ne more sprejeti vsega presežka naše poljedelske proizvodnje, je docela razumljivo, da se bo morala najti kak-

šna podlaga, ki bi odgovarjala kontingentirani izmenjavi gospodarskih dobrin pri drugih gržavah. Mislim, da bodo industrijske države imele dovolj velik interes, da stopijo v takšne vezi s carinsko unijo, ki šteje 32 milijonov konsumentov. Te vezi s tretjimi državami se bodo mogle utrditi na podlagi dogovorov, kakor hitro bodo prišle iz veljave današnje trgovske pogodbe, od katerih bodo nekatere zapadle že tekom mesecev, ostale pa najkasneje leta 1932. Ta način sklepanja trgovskih vezi je popolnoma dober. Z njim docela prenehajo obstojati klavzule največjih ugodnosti. Sinajske določbe bodo morale postati podlaga nove oblike gospodarskih vezi ne le za države, ki so naše zaveznice, marveč tudi za druge. Ni pretirano, če izrazim upanje, da bo takšen način ustvarjanja gospodarskih vezi, kakor je bil zamišljen v Sinaji, mogel biti vzor za druge agrarne države, ki so v sličnem položaju, kakor so Romunija in mi. V takem slučaju bi se mogle agrarne države, ki prodajajo presežek svojega pridelka v inozemstvu, združiti v širnem okviru kot se je to zgodilo z nami in Romunijo.

Te medsebojne vezi niso tvorbenega značaja in niso naperjene proti drugim industrijskim evropskim niti prekomorskimi državami. Ta način izmanjave dobrin ni v nasprotju z agrarnimi protekcionističnimi merami industrijskih držav Evrope. On nikakor ne zahteva zmanjšanja zaščitnih carin, ki so jih postavile te države v varstvo svojega lastnega poljedelstva. S tem v Sinaji zamišljenim sodelovanjem se ne tangira izvoz prekomorskega žita v Evropo, ker bodo morale evropske države, čeprav kupijo ves presežek žita agrarnih evropskih držav, ki znaša okrog 10 milijonov metrskih centov, vendarle uvažati iz prekomorskih držav še vedno okrog 100.000.000 metrskih centov.

Sestava reklamacijskih odborov.

Po prvotnem besedilu zakona o neposrednih davkih postavi polovico članov reklamacijskega odbora izmed davčnih zavezancev ministrstvo za finance, oddelek za davke, na predlog finančne direkcije. Drugo polovico pa izvolijo izmed davčnih zavezancev pristojne zbornice sporazumno. To določilo se je v praksi tolmačilo tako, da so za postavitev druge polovice upravičene pristojne gospodarske zbornice, to je zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Z davčno novelo z dne 18. maja 1930 se je predmetno določilo izpremenilo v toliko, da prvo polovico članov reklamacijskega odbora postavi na predlog davčnega oblastva druge stopnje (finančne direkcije) davčni oddelek ministrstva za finance, za drugo polovico članov pa delegira vsaka zbornica iz vrst davčnih zavezancev po enega člana in namestnika. Po novih določilih zakona mora tako delegirani član, kakor tudi njegov namestnik, biti iz kraja, kjer zaseda reklamacijski odbor. Dosedaj zbornice glede članov, katere so odposlale v reklamacijski odbor,

niso bile vezane na bivališče dotičnega člana, po novih predpisih pa bodo smele odposlati v reklamacijski odbor samo take člane, ki na primer v Dravski banovini domujejo v Ljubljani in v Mariboru. Zakonodajalec je pri tem predpisu prezrl, da je brez dvoma v interesu pravilne in pravične priredbe, da zastopnik davčnih zavezancev, ki naj opravlja svoj posel vestno, pozna razmere pridobivanja v okraju, iz katerega mora odločati o pritožbah zoper pretirano oceno, če ne pozna že davkopllačevalca samega in njegovih pridobitnih in dohodninskih razmer. Vsekakor pa je značilno, da so samo zbornice omejene glede domovanja članov, ne pa tudi finančna uprava, ki sme po zakonu člane prosto izbirati.

Nadalje določa zakon, da v primeru, če je število zbornic, ki so upravičene poslati člane v reklamacijski odbor, večje od števila druge polovice odbornikov, pozove predsednik po svoji izbiri izmed delegiranih članov samo potrebno število; pri tem pa mora paziti, da bo v odboru navzoč vsekakor predstavnik zbornice

tiste stroke, kateri pripada davčni zavezanec. Ako pa je število zbornic, kojih uradno področje se razteza na področje reklamacijskega odbora manjše ali je enako drugi polovici števila odbornikov, delegira vsaka zbornica po enega člana in enega namestnika, trgovinska zbornica pa še tudi toliko članov in namestnikov, kolikor jih nedostaje do polovice odbornikov.

Spričo teh določil davčne novele so nastali v praksi dvomi, kakšne zbornice so mišljenja z onimi, ki so upravičene pošiljati svoje zastopnike v reklamacijski odbor; zato je ministrstvo za finance z odlokom z dne 28. julija 1930, št. 46.241 pojasnilo, da se iz besedila zakona »vsaka zbornica« jasno vidi, da zakonodajalec ni mislil edino na gospodarske zbornice, temveč tudi na strokovne zbornice, torej na odvetniške, zdravniške, inženjerske in lekarniške.

S tem tolmačenjem se je zastopstvo trgovine, obrti in industrije v reklamacijskem odboru tako skrčilo, da v primerih, v kojih bo šlo za interese trgovine, obrti in industrije o pariteti ne more biti niti govora. Ako

upoštevamo, da tvorijo trgovci, obrtniki in industrijci gotovo 99 odstotkov vseh davkopllačevalcev, vsi drugi stanovi, ki imajo svoje posebne zbornice pa komaj 1 odstotek vseh davkopllačevalcev, potem je jasno, da so z določilom davčne novele interesi trgovine, obrti in industrije brez dvoma ogroženi, ker vendar ne gre, da bi o pritožbah trgovcev, obrtnikov in industrijcev pretežno odločali prosti poklici, ki pridobitnih razmer v navedenih gospodarskih strokah ne poznajo na lastnem telesu tako, kakor jih poznajo trgovci, obrtniki in industrijci sami. Nimamo ničesar proti temu, da ti odločajo, kadar gre za njihove interese, zahtevamo pa, da so pri odločanju pritožb iz trgovskih, obrtniških in industrijskih krogov zastopniki trgovine, obrti in industrije.

Prepričani smo, da se bo gospodarskim korporacijam in organizacijam posrečilo v tem oziru izdejstvovati izpremembo novele, ki se je ob zeleni mizi sestavljala brez sodelovanja zastopnikov gospodarstva s premalim ozirom na praktične prilike edino s fiskalnega stališča.

Nabavljalna zadruga in njihove cene.

Ljubljanski trgovec nam piše:

Po osvoboditvi državna uprava ni dovolila državnim uslužbencem takih plač, kakršne bi zahteval njihov življenjski standard, pač pa je, da jih potolaži, opozorila na samopomoč potom zadrug, ki naj bi ob nizkih režijskih stroških razpečavale življenjske potreščine po najnižjih cenah. Ubuditi je hotela brez dvoma v njih zavest, da je trgovina kriva, da državni uslužbenci ne morejo stanu primerno živeti, kakor da bi trgovina, nad koje glavo je obesila še protidraginjski zakon, zahtevala pri prodaji življenjskih potrebščin pretirane cene. Da omogoči čim višjo znižanje cen, je državna uprava dovolila nabavljalnim zadrugam tudi dalekosežno davčno prostost Ustanovljene zadruge niso do cela izpolnile svojega namena iz enostavnega razloga, ker so cene v trgovini vsled vedno občutnejše konkurence tako nizke, da zadruge ne morejo prodajati cenejšje nego trgovci, dasi plačujejo trgovci ogromne davke, katerih so zadruge oproščene. Te dni mi je prišel v roke cenik zadruge v Ljubljani, katerega sem primerjal s cenami, običajnimi v nadrobni trgovini v Ljubljani, in ugotovil, da med cenami ni bistvenih razlik. S tem cenikom sem se le spoznal, zakaj so si zadruge izposlovale prisilno članstvo državnih uslužbencev.

Sila ni nikjer dobra in mislimo, da tudi pri nabavljalnih zadrugah ni umestna. Ako nabavljalne zadruge niso v stanu, da nudijo svojim članom spričo ugodnosti, katere uživajo, cenejšje blago, potem to kaže, da ne izpolnjujejo svoje naloge tako, kakor jim jo je odmerila državna uprava, ampak da so se pretvorile v navadne trgovine, ki uživajo izdatne ugodnosti, ne da bi obseg teh ugodnosti kakorkoli vplival na cene. Pri takem položaju moramo odločno zahtevati, da se ukine prisilno članstvo pri nabavljalnih zadrugah in pusti državnim uslužbencem prosto roko, da si oskrbujejo svoje potreščine tam, kjer hočejo, ne pa, da se jih pri-

silno veže na nabavljalno zadrugo. Škoda pa ima od zadrug tudi država, ker oprošča zadruge davkov, dočim državni uslužbenci nimajo od te oprostitve nikakega dobička, trgovcem pa, ki plačujejo davke, se vsled zadrug več ali manj zmanjšuje promet, kar vpliva tudi na izmero davkov.

Ugotovitev vrednosti nepremičnin za odmero takse.

Po § 27 zakona o sodnih taksah je določeno, da se morajo pri ugotovitvi vrednosti nepremičnin za odmero takse porabljati odredbe za določevanje vrednosti v spornem postopanju, če za poedine načine postopanja ni drugače odredeno. V § 11 istega zakona pa je določeno, da vrednost za odmero takse ne sme biti nižja, in to za zemljišče ne nižja nego 18-kratni iznos katasterskega čistega dohodka, a za poslopja, zavezana zgradarini, pa ne nižja nego 12-kratni iznos davčne osnove. Spričo tega je ministrstvo za finance z odlokom z dne 1. julija 1930 odredilo, da se v vseh primerih, v katerih je treba ugotoviti vrednost nepremičnin za odmero takse, vzame prometna vrednost predmetnih nepremičnin, v kolikor je ta večja nego vrednost po § 11, št. 4 zakona o sodnih taksah, v nasprotnem primeru pa vrednost, določena po § 11 navedenega zakona.

KONGRES GOSPODARSKIH ZBORNIC IN ORGANIZACIJ KRALJEVINE JUGOSLAVIJE PRELOŽEN.

Ker se bo vršila 6. septembra v Beogradu velika svečanost predaje novih zastav vsem polkom, se je preložil 8. redni letni kongres gospodarskih zbornic in organizacij kraljevine Jugoslavije, ki bi se moral vršiti 5. in 7. septembra, na 13. in 14. septembra t. l.

Odgovor Španije na ameriško carinsko tarifo.

V uradnem listu španske vlade so bila dne 23. julija objavljena nova carinska povišanja, ki jih moremo smatrati za odgovor Španije na novo carinsko tarifo Združenih držav. V uradni utemeljitvi se sicer ta namen ne omenja. Poudarja se celo, da novi ukrepi ne predstavljajo nikakih represalij napram katerikoli državi. Carinska povišanja naj bi edino imela namen, dati pogum španski industriji in podpirati nekatere industrijske panoge, ki so prav posebno potrebne zaščite. Toda izbira carinskih povišanj jasno kaže smer, v kateri naj delujejo. In v tem oziru vidimo, da so carinska povišanja uperjena proti Združenim državam. Tudi proti francoski uvozni prepovedi za španska vina se obrača nova carina na šampanjec in druga vina, ki je bila povečana od 5 na 10 peset za kilogram.

Nove carine znašajo posamič:

Rezila za britve 30 peset, šivalni stroji 0-45 peset, dvokolice 2-60 peset, motorna kolesa 1-60 peset, avtomobili 0-75 peset, barve 2 pes., žveplo od 0-30 do 1-30 peset, naravna svila in sukanci iz nje od 0-75 do 2 pes., umetna svila in sukanci iz nje 0-50 do 1-75 peset, vina od 5 do 10 peset, pnevmatične cevi 2-50 peset, avtomobilni obroči 2 pes., vse to za 1 kg. Tudi carinske postavke za kinomato-

grafske filme so bile znatno povečane.

Blago, ki je bilo pred 21. julijem poslano iz dežel z izvornim spričevalom, se carini od španskih carinarnic še po starih carinskih postavkah.

Carinska povišanja bodo seveda zadela evropske industrijske države, tako pred vsem Nemčijo, Anglijo in Francijo. Nemčijo bodo zadele pred vsem povišane carine na barve, svilene in umetnosvilene sukance, rezila za britve, šivalne stroje, motorna kolesa in dvokolice.

Španska vlada pričakuje, da bo povišanje carin imelo za posledico izboljšanja plačilne bilance napram Združenim državam, ki je bila do sedaj izredno pasivna. Vlada smatra preveč uvoza v korist Združenih držav kot eden od glavnih razlogov, ki so povzročili novo padanje pesete.

Vendar pa moramo pri tem ugotoviti sledeče. Že dosedaj je bila španska carinska tarifa ena najvišjih na celem svetu, toda vendar ni mogla nuditi izdatne pomoči španski industriji. Brez dvoma ne bodo tudi nova carinska povišanja prinesla španski industriji nobenih prednosti, ali vsaj ne v oni meri, kakor si to vlada predstavlja. Eno pa je sigurno: Stroški preživljanja bodo v Španiji zopet narastli.

Proslava kočevske 600-letnice.

V Kočevju so se pričele v petek 1. avgusta t. l. prireditve za proslavo 600-letnice naselitve Nemcev v slovensko pokrajino, na sedanje kočevsko. Priprave za to proslavo so se marljivo vršile že delj časa, pa so se uspehi priprav pokazali že prvi dan proslave, ko so imeli Kočevci priliko sprejeti kot gratulante in goste najodličnejše osebnosti iz tu- in inozemstva. Svečanosti so se otvorile v petek zvečer z veliko bakljado po mestu in slavnostnim nagovorom, ki ga je imel kočevski mestni župan g. Makso Kostanjšek.

Prvi dan proslave, v soboto zjutraj, so prihajali gostje v nabito polnih vlakih, z avtomobili in avtobusi. Med prisotnimi smo opazali: bivšega nar. poslanca dr. Štefana Krafta, dr. Georga Grassla, Schauerja, zastopnika ljubljanskega magistrata, ravnatelja dr. M. Zarnika, predsednika Društva za ligo narodov, vseučiliškega profesorja dr. Čorovića iz Beograda, zastopnika vojnega ministra polkovnika Kilarja, glavnega urednika »Volksblatta« v Novem Sadu dr. Perza, zastopnika lige za pospeševanje ciljev Društva narodov dr. Pretnarja.

V nedeljo so se slavnosti udeležili med drugimi tudi minister dr. Schvegell, poslanik avstrijske republike Ploenies, poslanik nemške republike dr. von Hassel, poslanik U. S. A. Prince, generalni konzul avstrijski dr. Pleinert iz Ljubljane in nemški dr. Freund iz Zagreba.

Ob priliki zgodovinskega jubileja 600-letnice Kočevja je poslala Zbornica za TOI županstvu mesta Kočevje in Odboru za proslavo 600-letnice Kočevja sledeči dopis:

Zahvaljujoč se za prijazno vabilo na proslavo zgodovinskega jubileja 600-letnice Kočevja Vas prosim zbornica za trgovino, obrt in industrijo, da blagovolite sprejeti k današnjim svečanostim naše najiskrenejšje častitke.

Že v prvih poslovnih poročilih naše Zbornice pred 80 leti je zabeleženo, da so se izdelki tamošnje steklarne industrije izvažali v dobi, še predno je bila zgrajena proga bivših južnih železnic, radi svojega slovesa daleč po širni Benečiji. Z gradbo južne železnice se je položaj na mah izpremenil in lepa kočevska industrija ter obrt sta morala boriti težko borbo za obstoj. Zavlačevanje izgradbe dolenjskih železnic je skozi celih štiri-

deset let otežalo gospodarski napredek kočevske doline in povzročalo vedno večje izseljevanje po svetu. Še le po vojni so se razmere zopet izboljšale in Zbornica se posebno in odkrito veseli napredka, ki ga je pokazalo mesto Kočevje na polju industrije in obrti v toku preteklega desetletja.

Globoko ceneč pomen železniških zvez za gospodarski napredek Vašega mesta, polaga Zbornica že od prevrata največjo važnost na izgraditev železniškega spoja med Kočevjem in sušaško progo. Zbornica posveča uresničitvi te zahteve od prevrata svojo največjo pažnjo, v trdnem prepričanju, da bo zgradba železniške zveze Kočevja z morjem prinesla Vašemu mestu novega gospodarskega poleta, nove možnosti pridobitnega udejstvovanja in nove vire dohodkov prebivalstva teh dosedaj še vedno pasivnih krajev.

V nadi, da bodo naša prizadevanja skoro kronana s končnim uspehom in da se prične z zgradbo te prepotrebne proge, želi Zbornica mestu Kočevju in njegovi mični okolici ob lepem jubileju v bodočem razvoju čimobličjih uspehov, ki naj ustvarijo trajne temelje napredka in blagostanja kočevskega prebivalstva.

* * *

Pripravljani odbor je preskrbel tudi izdajo spominske knjige »Jubiläums-Festbuch der Gotscheer 600-Jahrfeier 1930«, ki jo je uredil duhovni svetnik g. J. Erker. Knjiga vsebuje izčrpno zgodovino Kočevskega, posebno obširno poglavje o krošnjarstvu, o kočevskih krošnjarjih v Nemčiji, o gospodarskem razvoju Kočevja, opis premogovnika v Kočevju, daljšo razpravo o uplivih izseljeništvu na zgodovino kočevskega in še druge zanimive razprave.

KROJAŠKI PRIKROJEVALNI TEČAJ V BREŽICAH,

ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI se nepreklicno prične v ponedeljek 11. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj v risalnici meščanske šole. Kdor se še ni prijavil, pa želi obiskovati tečaj, ali kdor na svojo prijavo morebiti ne bi bil dobil odgovora, naj se zgleda ob otvoritvi tečaja pri predavatelju gosp. Ivanu Kersničju. — Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani.

Letošnji pridelek Jugoslavije in izvozni izgledi.

V poslopiju Državne Hipotekarne banke v Beogradu se je vršila seja Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov. Sičarević, direktor Jadransko-donavske banke, je obširno poročal o zaključku letošnjega pridelka. Priderek pšenice je letos znatno manjši kot je bil lani; lani je znašal 26 mil. met. stotov, letos se more pričakovati samo 20 milijonov. Ponekod je letina za 40 odstotkov manjša od lanske. Za izvoz bo zaleto letos na razpolago samo dva milijona met. stotov pšenice. Lani so izvozili 6 milijonov stotov. Samo Rumunija in Bolgarija imata letos boljši pridelek kol lani, povsod drugod je letošnji pridelek znatno nižji kot je bil v preteklih letih. Tako bo Italija pridelala letos komaj 50 milijonov met. stotov pšenice proti 70 milijonom v lanskem letu in bo morala zato importirati ca. 30 mil. met. stotov žita. V izvenevropskih deželah je letina dobra, zlasti v Kanadi.

Privil. d. d. za izvoz agrarnih produktov se je uspešno trudila, da je dobila slike z zunanjimi trgi. Položaj na svetovnem trgu se pozorno zasleduje. Glavna naloga družbe je sedaj, da regulira domače cene. — Promet v koruzi je znašal 2400 met. stotov, cene so poskočile od 120 na 150. — Glede naprave silov (shramb za žito) so došle razne ponudbe inozemskih tvrdk in bo padla odločitev v najbližjem času. Zakon o javnih skladiščih je že izgotovljen in potrjen od navšjega zakonodajnega sveta; v kratkem bo stopil v veljavo. — Podravnaletelj Glavne Zdržavne zveze Gjorgjević je poročal o organizaciji za izvoz vina in svežega sadja; kot glavni odjemalci pridejo v poštev Avstrija, Češkoslovaška in Italija.

KONKURZI.

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja sledečo stalistično o otvorenih in odpravljenih konkurzih, predkonkurzih in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 21. julia do 31. julia 1930.

A) OTVORJENI KONKURZI:

Primorska banovina: Dvornik Vlado, Split.

Drinska banovina: Badnjarević Jovan, Užice.

Dunavska banovina: Braun Ferdinand, Ilok; Džurkin S. Radivoj, Srp. Milelić; Perkovac Josif, Veliki Bečkerek; Vardić braća, Srbobran.

Beograd, Zemun, Pančevo: Jovanović Sibir, Beograd, Kr. Aleksandra br. 320.

B) RAZGLASENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Fürst Srečko, Zagreb; Reiner Jakob, Vinkovci; Ulmer Marlin, Vinkovci; Weiss Elvira, Crikvenica.

Dunavska banovina: Sandić braća, Vel. Kikinda.

C) POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Dravska banovina: Kveder Vincenc, Zalec.

Primorska banovina: Černošija Josip, Split, Quien Josip, Split.

D) ODPRAVLJENI KONKURZI:

Savska banovina: Heinrich Robert, Zagreb; Prva oriovačka štedionica, d. d., Oriovac; Rossi Franjo, Sušak.

Primorska banovina: Hochberger Antica, žena Dragutina, Sibenik.

Drinska banovina: Matorić Jezdimir i drugovi, Čačak.

Dunavska banovina: Mandl Džordže, Beli Manastir; Radak Dušan, Vel. Kikinda.

Moravska banovina: Isaković Sabitaj, Niš.

O pomba: Ostali podatki n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnava), kdo je konkurzni (prisilni) upravitelj, se izvedo v društvenem tajništvu.

* Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v društvenem tajništvu.

Trgovci in industrijci!
Naročajte in podpirajte
»TRGOVSKI LIST«!

Po svetu

Podružnica Državne Hipotekarne banke v Banja Luki bo dobila lastno poslopije; dovoljen ji je za zgradbo kredit 10 milijonov Din.

Za naše sveže sadje kaže sedaj največ zanimanja Poljska; doslej je odšlo na Poljsko nad 90 vagonov raznih vrst sadja (češenj, višenj, hrušk in jabolk).

Odposlanstvo jugoslovnstskih eksporterjev se mudi v Barceloni; hočejo študirati možnost placiranja jugoslovnstskih produktov v Španiji in španskih produktov v Jugoslaviji.

Zagreb šteje po zadnji statistiki že 170.000 prebivalcev, s predkrajji vred pa 190.000.

Mednarodna zveza surovega jekla bo odpravila kvantitativno kontrolo za produkcijo železa v palicah, tračnega železa in pločevine, kakor je odpravila tudi že vezavo cen za te predmete.

Bata menda ni član čsl. sindikata za eksport čevljev, ki mu pripada 36 tovarn.

Priderek Ogrske bo po uradnih cenitvah letos za 325 milijonov pengö manjši od lanskega.

Regionalno skupino Mednarodne železniške zveze so ustanovili te dni v Poznanju; pripadajo ji Jugoslavija, Češkoslovaška, Poljska, Rumunija in Bolgarija, pričakuje se še pristop Ogrske.

Vsled poplave nemškega trga z ruskiimi vžigalicami je morala ustaviti delo ena največjih nemških vžigalčnih tovarn.

Holanski Lloyd je sklenil dogovor s Severonemskim Lloydom, od česar si obeta velikih denarnih koristi. Holandska vlada in mesto Amsterdam gresta Lloyd s subvencijami zelo na roko.

Ameriški bombaževi pridelki bodo finansirale bombaževе zadrugе s kolikor mogoče velikimi predujmi svojim članom, ki bodo znašali najbrž 65 odstotkov tržne vrednosti ali pa tudi še več.

Evropsko fronto proti U. S. A. presoja pariško časopisje deloma prav skeptično, ker so interesi le preveč različni; proti U. S. A. obrnjena fronta bi zadejala tudi Francijo.

Imperial Tobacco Co. razdeljuje na svojo glavnico v znesku 37-5 milj. funtov nespremenjeno 7-odstotno interimno dividendo na račun tekočega poslovnega leta.

Kvaliteta hmelja na Češkem bo letos prav dobra, kakor kažejo vsi sedanji znaki. Zadnji dež je rastlini zelo pomagal.

Tovarna umetnega dušika d. d. na Ogrskem je bila ustanovljena te dni v Budimpešti. Tovarno je ustanovila vlada, ki hoče preskrbeti poljedelstvu dobro in ceneno gnojilo.

Letošnji jesenski velesejem v Leipzigu se bo vršil od 31. avgusta do 5. septembra, le tekstilni sejem in sejem sportnih predmetov se zaključita 3. oziroma 4. septembra.

Fordova tovarna v Kölnu bo izdelovala tudi bistvene motorne dele in bo s tem ceno avtomobilov, ki je danes v Evropi še zmeraj za več kot 50% višja od ameriške, znatno znižala.

Čevljev je izvozila Češkoslovaška v desetletju 1920/29 za štiri milijarde Kč. Leta 1920 je znašal izvoz čevljev 48-5 milijonov Kč, leta 1929 pa 800 milijonov.

Mehika hoče s posojilom 513 milijonov dolarjev, ki ga je najela v U. S. A., reorganizirati svoje železnice.

Žita je prodala Rusija raznim evropskim državam več kot 1 milijon meterskih stotov; izvoz se prične v avgustu.

Evropska avtomobilna industrija bo zborovala te dni v Parizu; morda bodo ustanovili velik evropski avtomobilni kartel.

Zakonito maksimirana bančna obrestna mera na Poljskem je sedaj 11 odstotkov; do 1. t. m. so morale biti spremenjene vse ope tekoče transakcije, ki so predvidele višjo obrestno mero.

Belgijska Narodna banka je znižala obrestno mero na 2½%.

Oporo peseti hoče dati španski ministrski svet z raznimi carinskimi poviškimi.

Bilanca blagovnih trgov v prvem letošnjem polletju.

Dr. Eberhard Rieger v Berlinu piše:

Primerjanje cen v prvem letošnjem polletju kaže, kako opomno je bilo razvrednotenje na mednarodnih surovinskih trgih. Sila ekonomske depresije in prevelika ponudba vseh surovin ob rasločnem padanju funkcij sta bila tako močna, da so v kratki dobi šestih mesecev padle cene do 57 odstotkov. Največ je je zgubila na ceni rž, 57%. Ca. 30odstotni padec zaznamujejo pšenica, surovi sladkor, surova svila, konoplja, baker, srebro, platina in surovi petrolej. S padcem 15 do 25 odstotkov sledijo kava; kakao (25%), bombaž (skoraj 25%), surova džuta, cink, cin, premog in kavčuk. Pri tem je za nadaljnji razvoj posebno važna okolnost, da še ni nobenih znakov pohnenja v mednarodnem konjunkturalnem padanju. **Produkcija** bo morala odrediti temeljitejšie ukrepe kot doslej, da spravi produkcijo in prodajo deloma v sklad. Tudi od strani konzuma se bo brez dvoma danes že zelo obstoječa potreba po blagu takoj javila, ko bo kazal produkcijsko-statistični položaj bližajoče se izravnane. Polem se bo pokazal tudi učinek cenega denarja v smeri gospodarskega poživljenja in bo mogoč pripomoči, da bo sledil **dobri tipične podpreskrbe** čas — morebiti le kratek — živahnjšeje krilja potreb.

K izredni labilnosti o položaju surovin je v prav zadnjem času bistveno pripomogel konjunkturalni padec v U. S. A. Ameriško gospodarstvo čuli sedaj posledice prevelike ekspanzije in to se ne more izvršiti brez težkih komplikacij. Razočarujoči razvoj ameriškega eksporta v tekočem letu podčrtava na drastičen način padec mednarodnega trgovinskega obsega. Gospodarske težkoče in politične zmede v deželah **Dalnega vzhoda** kažejo svoj učinek v stagnaciji izmenjave blaga. V sled indijskega bojkota proli uvozu angleškega blaga so trgovski sliki Anglije z Indijo povečini zastali. Angleška bombaževa industrija se boji, da bo zgubila velik del svoje indijske prodaje, kar se bo vsled poostre angleške konkurence poznalo seveda tudi v srednjeevropski bombaževi industriji. Tako vidimo torej poleg splošne produkcijske in prodajne krize tudi močnejše posebne vrste, ki poostrejujejo depresijo. Izjemo v splošni padajoči tendenci sta delala v zadnjem času samo surovo maslo in laneno olje; prvo je po prekoračeni sezijijski depresiji šlo od 2:15 na 2:40 danskih kron, drugo pa od 91.50 na 92.50 nemških mark. Na višini zadnjih mesecev so se mogle obdržati cenene vrste platna, dalje črni premog in petrolej.

Razvoj cen.

	Januar 1930	Maj 1930	Junij 1930
Pšenica, Chicago	124	106.5	89
Rž, Chicago	102	60.5	45.62
Kava, Newyork	10.43	9.12	8.75
Sladkor, Newyork	1.85	1.44	1.25
Surovo maslo, Koeben-havn	2.80	2.15	2.40
Bombaž, Newyork	17.45	16.80	13.25
Svila, Lyon	245	212.5	170
Džuta, London	27 1/4	24 1/2	22 1/2
Baker, Newyork	18	13	12
Cink, London	5.22	4.62	4.12
Srebro, London	21 3/8	18.25	15.75
Kavčuk, London	7.62	6.87	6.19

Na mednarodnih krušnih in krmilnih žitnih trgih je zavzela padajoča tendenca v juniju naravnost viharen tempo, zlasti pri pšenici in rži. Od srede junija dalje je padla pšenica v Winnipegu (Kanada) in Chicagu pod dolar. Vzroki so v prvi vrsti dobri izgledi letine v Kanadi in v U. S. A., majhno nakupno veselje v Evropi in velike vidne zaloge v Ameriki. Vobče slabo potekajoči konzum je imel za posledico novo oslabelost trgov kolonialnega blaga, zlasti trgov kave, sladkorja in kakaoa. Neugodna statistika je povzročila padec na brazilskih trgih kave, tako da so zaznamovali zlasti bližnji termini zgubo do 12 odstotkov. Na svetovnem trgu sladkorja so dosegle cene baza Newyork z 1:25 cent novo globinsko točko. Mednarodni položaj ni dober in pričakujejo zboljšanja vobče le od nove sladkorne konvencije. Trgi kakaoa so kazali ob kolbanju padajočo tendenco. Konzum je imel ob nizkih limitih zanimanje samo za slabše vrste. Na trgih

masli se je padec nadaljeval. Samo lrgi surovega masla so si mogli dobro pripomoči, čeprav tudi tukaj rasloča brezposelnost in vskladiščenje velikih množin kolonialnega surovega masla v Londonu opominjata k previdnosti.

Trgi vlaknatega blaga so bili v znamenju novega depresijskega vala. Na bombaževih trgih je zlom podporne akcije Farm Boarda povzročil večkrat bojazen. V zadnjem času je v večini dežel vsled zasloja v prodaji nastopila nova poostritev v krizi bombaža. Trgovina z volno se je bistveno poslabšala. Evropski lrgi grebanega blaga kažejo polagoma ponhujočo tendenco. Padec v ceni surove svile se je nadaljeval v oslrem tempu — o tem smo pisali tudi posebej —. Na azijskih trgih in na newyorški borzi se je izvršila baisse brez posebnega kolebanja in ne da bi bilo prišlo do poživljenja v prometu. Padec cen surove džute se da razlagati z ugodnimi izgledi za pridelek in s ponovnim padanjem cen v Kalkuti.

Na kovinskih trgih je kazala krivulja cen v skladu s padanjem zaposlenosti v glavnih kovine predelujočih industrijah dalje navzdol. Nekoliko stalneje je tendiral samo evropski trg svinca, dočim se je depresija na lrgih vsled odnehujočega konsuma nadaljevala. Prizadevanje za stabiliziranje cen platine je imelo vsckakor uspeh; zaenkral je nameravana stabilizacija na višini sedanjih cen. Angleški premogovni trgi so obratovali nadalje v nerazpoloženju, a je računili prej ali slej z zboljšanjem v dolgoročni kupčiji. Začasni padec cen kavčuka pod notacijo 6 zadostno izraža nezadovoljnost s stalističnim razvojem in depresijo na trgu fabrikatov. Z malimi izjemami je bila torej prva letošnja polovica v znamenju padajoče tendence.

NOVE TELEFONSKE RELACIJE Z NEMCIJO.

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani objavlja:

Z odlokom ministrstvo za gradbe št. 39.350 od 18. julija t. l. so od 1. avgusta t. l. naprej otvorjene sledeče telefonske relacije z Nemčijo: Ljubljana—Waiblingen, Maribor—Waiblingen, Zalec—Mannheim in Zalec—Mainz.

Pristojbina za navadno govorilno enolo v relaciji Ljubljana—Waiblingen je 7.65 zl. fr. ali 84.15 Din, v relaciji Maribor—Waiblingen 7.05 zl. fr. ali 77.55 Din in v relacijah Zalec—Mannheim in Zalec—Mainz 7.65 zl. fr. ali 84.15 Din.

Pogovori Zalec—Mannheim in Mainz se smejo usmerjati preko Ljubljane in Maribora po vodu Wien—Frankfurt am Main, pogovori Ljubljana in Maribor—Waiblingen pa po vodu Wien—Nürnberg.

Nadalje objavlja direkcija sledeče:

(D. št. 69.791/IIIa—1930.). Z odlokom g. ministra za gradbe št. 36.219 od 18. julija t. kl. so od 1. avgusta t. l. naprej otvorjene sledeče telefonske relacije z Nemčijo:

1. Bled 1 in 2, Ljubljana 1, Maribor 1 in Zidani most s centralami Bad Nauheim, Bensheim, Bingen (Rhein), Darmstadt, Friedberg (Hessen), Giessen, Mainz in Worms.

2. Bled 1 in 2 in Zidani most s centralo Frankfurt am Main.

Pristojbine za navadno govorilno enolo znašajo:

1. v relacijah Bled in Ljubljana—Bingen (Rhein) in Giessen 8.85 zl. fr. ali 97.35 Din.

2. v relacijah Bled in Ljubljana—Bad Nauheim, Friedberg (Hessen), Bensheim, Darmstadt, Mainz in Worms, kakor tudi Bled—Frankfurt am Main 8.25 zl. fr. ali 90.75 Din.

3. v relacijah Maribor in Zidani most—Bingen (Rhein) in Giessen 8.25 zl. fr. ali 90.75 Din.

4. v relacijah Maribor in Zidani most—Bad Nauheim, Bensheim, Darmstadt, Friedberg (Hessen), Mainz in Worms, kakor tudi Zidani most—Frankfurt am Main 7.65 zl. fr. ali 84.15 Din.

Pogovori v vseh omenjenih relacijah se smejo usmerjati po vodih Ljubljana—Wien oziroma Maribor—Graz—Wien.

Ogroženi izvoz konoplje

V »Privrednem Pregledu« piše Č. M. Joksimovič o izvozu jugoslovanske konoplje. Padec cen pšenice, koruze in hmelja je napotil številne kmete, da so sejali veliko več konoplje kot prejšnja leta, za 30 do 40 odstotkov več. Letošnji pridelek bo znašal zato ca. 160 milijonov kilogramov. Svetovno produkcijo cenijo na ca. 1800 milijonov. Glavni producent je Rusija — ne glavni eksporter — s ca. 60 odstotki, za njo pride Italija z 12% in na tretjem mestu Jugoslavija s ca. 6%. Italijanska konoplja se odlikuje po finosti in dolgem vlaknu, ruska po trdnosti in trpežnosti. Konoplja iz Bačke je po kvaliteti približno italijanski, ona iz Leskovca konkurira z rusko. Bačka, kjer je mesto Odžaci, in okolica Leskovca sta namreč glavna producenta konoplje v Jugoslaviji.

Ker je Rusija leta 1929 eksportirala razmeroma malo konoplje, je dobila naša konoplja v inozemstvu dobre odjemalce. Vrednost jugoslovanskega izvoza konoplje znaša na leto 100 do 120 milijonov Din. Letos bo imela Rusija okoli 200 milijonov kg konoplje na razpolago za izvoz. Tudi v Italiji pričakujejo letos kvantitativno boljši pridelek kot je bil lani. Iz tega sledi, da bo **placiranje naše konoplje zadelo letos v inozemstvu na velike težkoče**, tembolj, ker se v Jugoslaviji doslej ni nič storilo za dvig kvalitete. Slednjč je treba še pomisliti, da je posejala Bolgarija letos 15 vagonov konopljenega semena in da torej ne bo tako navezana na uvoz jugoslovanske konoplje kot doslej. Iz vsega tega sledi vsa važnost ankete, ki se je vršila pred kratkim v trgovskem ministrstvu glede konopljne kontrole. Sklenjeno je bilo, da se nastavi v glavnih produkcijskih centrih Odžaci in Leskovca stalne kontrolne komisije. Hkrati bodo osnovali **leteče kontrolne komisije**, ki bodo od časa do časa obiskale produkcijske okraje in nadzirale trgovino s konopljo.

Razstave in sejmi

Velesemenj in I. gospodarska razstava v Osijeku se vršita od 30. avgusta do 8. septembra 1930. Dovoljen je 50-odstotni popust na vseh naših železnicah in ladajah.

Jesenski velesemenj v Pragi se bo vršil od 7. do 14. septembra 1930. Spomladanski semenj se bo pa vršil od 22. do 29. marca 1931.

Pomudbe in poupraševanja

Tvrdba H. Novak, Zagreb, Maksimirska cesta 64 želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki izdelujejo, odnosno prodajajo sita za vetrnjače.

Tvrdba Cristoforo Cossovel, Trieste, Via Raffaele Zovenzoni Nr. 2 želi stopiti v stik s tukajšnjimi tvrdkami, ki pridejo v poštev za izvoz slanine in svinjine. (Dopisuje se slovensko.)

Tvrdba Luigi Buttolo & Co., Brunico, Italija, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki jaje in perutnine.

Naše kraljevo poslanstvo v Buenos Aires-u javlja, da se neka tamkajšnja tvrka interesira za tvornico žitne kave v naši državi. Eventuelni interesi se pozivljajo, da pošljejo svoje ponudbe z vzorci in cenami gornjemu poslanstvu.

Ljubljanska borza

Točaj 4. avgusta 1930.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	22.685	22.745
Berlin 1 M	—	13.4825
Bremen 1 belga	7.8710	7.9010
Budimpešta 1 pengő	—	9.8916
Šarih 100 fr.	1094.40	1097.40
Dunaj 1 šiling	—	7.9743
London 1 funt	—	274.70
Newyork 1 dolar	—	56.28
Pariz 100 fr.	—	221.87
Praga 100 kron	—	167.18
Trst 100 lir	—	295.95

Razno

Kriza v svili na Japonskem. V teku enega samega tedna so zaprli na Japonskem 20 tovarn svile, ki so zaposlovale 31.000 delavcev. Kriza bo prisilila pač še druge tovarne, da bodo nehale obratovati; prodaja na svetovnem trgu je postala skoraj nemogoča. Vlada hoče svileni industriji priskočiti s subvencijami na pomoč, da bi se obratovanje zopet pričelo oziroma vzdržalo.

Zvišanje voznine v Bolgariji. Z 11. t. m. se zviša vozninska tarifa v Bolgariji za transport živali in blaga kot tovarno ali »brzojavno blago na normalnotirnih in ozkotirnih progah Bolgarskih državnih železnic za 5 odstotkov. Zvišanje zadevne vse vrste blaga, vključno tranzit. Tako poroča »Allg. Tarifanzeiger«.

Nameravana reorganizacija pariške borze. Kakor drugi finančni trgi sveta trpi tudi borza v Parizu že dalj časa na splošno slabi kupčiji. Finančni minister Reynauld se zelo trudi, da bi krizo odpravil, in je napravil načrt za vrsto reorganizacijskih naredb. V ta namen se je vršil razgovor s predsednikom poklicne zveze bankirjev in borznih senzalov, ki naj bi se izjavila o uvedbi inozemskih vrednot na pariški borzi in o naredbah, ki bi bile za to potrebne. Izjavila sta, da so inozemske vrednote v Parizu še zmeraj pod zakonodajo, ki obstoji še iz vojnih časov, in da se mora ta zakonodaja odpraviti. Sedaj je taka naredba odvisna od dovoljenja finančnega ministrstva. Potrebne formalnosti so izredno dolgotrajne, a obstoji vseeno pripravljenost, da se zakon spremeni ali pa popolnoma odpravi. S pomočjo trgovino inozemskih delnic na pariškem trgu upajo ne samo poživiti kupčijsko delovanje, temveč dobiti tudi za velika glavnična sredstva koristen odtok.

Tvrdba Zwiback hoče sanirati francoski kapital. Ob insolventnosti znane dunajske tvrdke Zwiback, o kateri smo že poročali, je bil imenovan nadzorovalni odbor, ki ima pravice poravnalnega upravitelja. V ta odbor je vstopil zastopnik kluba protokolaranih tekstilnih zastopnikov. V klubu je nad 700 zastopnikov velikih inozemskih tvrdk in njemu je po večini poverjena zaščita interesov francoskih upnikov. Francoskim tvrdkam je veliko na tem, da s popolnim polomom tvrdke ne utrpijo še večje škode; zato namerava po izjavi pravnega zastopnika imenovanega kluba več francoskih tvrdk aktivno se udeležiti sanacije dunajskega podjetja. V dunajskih trgovskih krogih mislijo, da bo tvrdba spremenjena v delniško družbo, pri čemer bi francoske tvrdke prevzele večjo delniško glavnično.

»Privreda Vojvodine u godini 1929.« Tako se imenuje tretje obširno letno poročilo, ki ga je izdala TOI v Novem Sadu in ki izčrpno obdela gospodarske razmere Vojvodine. 375 strani in 3 tabele obsegajoča knjiga ima pet poglavij: I. Splošni pregled; II. promet v Vojvodini; III. položaj trgovine, rokodelstva in industrije; IV. industrijske rastline, njih produkcija, predelava in izvoz; V. delovanje zbornice v letu 1929.

Fordova tovarna v Kölnu. Glavno Fordovo obratovanje v Nemčiji se je vršilo doslej v berlinski montažni tovarni. Sedaj bo pa dograjena v Kölnu nova Fordova tovarna, ki bo stala ca. 8 milijonov mark (nad 100 milijonov dinarjev). Kapaciteta bo določena s 150 enotami za osemurni posad; tovornih avtomobilov bo 25%, osebnih 75%. Fordova uprava pričakuje bistvenih produkcijskih prihrankov, ker bodo odpadli carinski in vojni stroški.

Novi petrolejski trusti v Rusiji. Predsedstvo Najvišjega Narodnogospodarskega sveta v Rusiji je sklenilo, da bo v svrhu zveze srednjeazijske industrije ustanovilo dva nova petrolejska trusta; eden bo imel sedež v Ašabadu in bo namenjen turkmenski republiki, drugi, s sedežem v Taškentu, bo obsegal petrolejska podjetja uzbekške, tadžiške in kirgiške republike. Potrolejski koncern sovjetske republike bo obsegal tako sedem petrolejskih trustov.

-Ruski pridelek bombaža raste. V srednjeazijski republiki Uzbekistan so obdelali letos z bombažem 910.000 hektarov, za 200.000 ha več kot lani. Za tekoče leto pričakujejo zopet prirastek, in sicer kar 50 odstotkov. V tekočem gospodarskem letu bodo dobila tekstilna podjetja sovjetske Rusije 955.000 ton bombaža proti 543.000 tonam v preteklem letu. Napredek se torej ne da utajiti.

Tretjino delnic velike ogrske d. d. Ganz-Danubius bo prevzela v najbližnjem času mednarodna industrijska skupina in bo zastopana tudi v upravnem svetu.

Avstrija je importirala leta 1924 mlečnih produktov še za 47.000 šilingov, lani je pa že precejšnje množine eksportirala. Mlekarstvo je postalo v Avstriji edini vir dohodkov in edino produkcijska panoga, ki se še vsaj deloma izplača.

Avstrijsko posojilo je bilo doma v Avstriji trikrat prepisano.

Močno nazadovanje angleškega izvoza.

Objavljene uradne statistične številke o angleški zunanji trgovini v prvih 6 mesecih leta 1930 nam kažejo, da je izvoz v primeri z istim časom lanskega leta nazadoval okroglo za 55.891.034 funtov in je znašal v celoti 304.851.252 funtov. Te številke so pripravile gospodarskim časopisom takozvani »črni dan«, ki je dal povod za resna razmišljanja. Ni pa pri tem merodajna toliko vsota, za katero je izvoz nazadoval, ampak vzrok za resna razmišljanja je dalo pred vsem dejstvo, da je nazadoval izvoz najvažnejših angleških izvoznih predmetov, kakor tekstilnega blaga, jekla, železa ter izdelkov iz jekla in železa.

Kar se tiče kovinskih in galantezode, orodja in instrumentov, je nazarjskih izdelkov, dalje kuhinjske podoval izvoz za 539.810 funtov. To je posebno nerazveseljivo baš sedaj, ko so tvorničarji iz Shieffielda poslali posebno propagandno misijo v Brazilijo, Argentino, Uruguay, Čile in pa Peru. Izvoz železnih in jeklenih izdelkov je nazadoval za 5.425.973 funtov. Pri velikem številu železnih in jeklenih izdelkov pade tukaj nazado-

vanje izvoza najbolj v oči. Tako je padel, da navedemo samo nekatere pozicije, ki so najbolj nazadovale, izvoz žice za ograjo od 246.171 funtov na 163.390 funtov, izvoz pil, rašpel in žag od 489.118 funtov na 372.408 funtov, izvoz žice od 639.277 funtov na 551.242 funtov itd.

Veliko nazadovanje je zaznamovati tudi pri izvozu kovin. Izvoz železa in jekla je nazadoval od 34.085.211 funtov na 28.659.258 funtov, izvoz drugih neželeznih kovin pa od 9.083.192 funtov na 6.776.071 funtov. — Vse uvozne države razen Francije so pa uvozile manj surovega železa kot ob istem času lanskega leta in sicer Belgija skoro za 30 odst. manj, izvoz surovega železa v Italijo in Ameriko je tudi zelo nazadoval. Od neželeznih kovin je posebno nazadoval izvoz nikla in niklovih zmesi in sicer od 908.331 funtov na 605.278 funtov, — izvoz bakra od 445.261 funtov na 323.837 funtov ter izvoz cinka od 3.222.609 na 1.973.636 funtov.

Razveseljivo dejstvo tvori edino izvoz strojev, ki je porastel od 24 milj. 939.403 funte na 26.812.865 funtov in izvoz pojedelskih strojev od 872.338 funtov na 1.006.711 funtov. Obdržal, odnosno nekoliko povečal se je tudi izvoz dvokolic in papirja. Razumljivo je, da so baš komentarji strokovnega časopisja angleške jeklene in železne industrije jako resni. Ironmorzen povdarja in kaže na soodvisnost med nazadovanjem izvoza in številom brezposelnosti in pravi, da je glavna naloga, da se ljudem preskrbi zopet delo, kajti to je edini način, da se znižajo režijski stroški, da se blago po konkurenčnih cenah proizvaža in tako zopet ustvari domači trg. Samo radikalna sprememba dosedanjega pravca Anglije pri vodstvu trgovine s svetom bi mogla prinesiti tako zelo zaželjeno zboljšanje.

Petletni gospodarski načrt v Sovjetski Rusiji.

Od sovjetskoruske strani se pričakujejo sledeče številke o dosedanjih zaključkih petletnega načrta, kojih kontrola je seveda nemogoča. V zadnjih štirih letih je bilo investiranih v sovjetsko industrijo nad 9 milijard rubljev. Skupna vsota od petletnega načrta predpisanih glavničnih investicij je naznačena s 13,5 milijardami rubljev, od katerih je 78,8 odstotkov namenjenih za

težko kovinsko industrijo. Skupna vrednost zgradb novih obratov v Sovjetski Rusiji v zadnjih štirih letih znaša 12 milijard rubljev, dočim bo vse temeljno premoženje industrije znašalo 1. oktobra tekočega leta 10 milijard rubljev. Produkcija poljedelskih strojev je proračunjena v letu 1932/33 na 610 milijonov rubljev, a so jih že v letu 1929/30 napravili za 400 milijonov, kar je loličko kot 60 odstotkov za 1932/33 določene programa. Kar se tiče produkcije električne energije, je končni efekt kljub hitremu razvojnemu tempu še zmeraj nizke. Leta 1929/30 so obdelala kolektivna in sovjetska gospodarstva 40 milijonov hektarov zemlje ali 30% vsega obdelanega sveta v Rusiji. Povprečna površina kolektivnih gospodarstev znaša 1200 hektarov.

Ruske delavske zveze še ne obsegajo vsega delavstva; ca. 20% skupnega števila in 25% rudarjev še ni organiziranih, ker zveze vsled razmaha gospodarskega življenja ne morejo novo dohajajočih delovnih moči sprosti organizirati. Več kot 830.000 industrijskih delavcev (33,5%) je prešlo k sedemurnemu delovnemu dnevu in poldrugi milijon industrijskih delavcev (63,4%) k poldnevni tedni. — Kot pri Fordu v Ameriki. — V teku treh let je narasla produktivita dela za 41 odstotkov.

NOVO POSOJILLO MESTA ZAGREBA.

Deset vodilnih zagrebških zavodov je posodilo meslni občini zagrebški 40 milijonov dinarjev v investicijske namene. Občina mora posojilo vrniti do konca leta 1931. Obresli posojila so za 3,5% večje kot vsakratna obresna mera Narodne banke; provizija znaša 1,5% na leto; če najame občina pred vrnitvijo tega posojila novo posojilo, mora plačati sindikatu denarnih zavodov pavšalni znesek 800.000 Din. Pogoji so ugodni. Posojilo bo občini dobro služilo, ker ga hoče uporabiti samo za investicije. V prvi vrsti gre za novo mestno klavnico, za katero je treba izdali 20 mil. dinarjev, torej že polovico posojila. Nato pride na vrsto zbiralni kanal za jug mesta, ca. 8 milijonov, s čimer bi bil kanalizacijski problem tega mesnega okraja rešen. Ostanek posojila hočejo porabiti za dogotovitve tržne lope, za preobokanje Medveščka in še za nekatera manjša dela.

BORBA ZA CENO GAZOLINA OB PACIFIKU.

Ob vsej ameriški obali Pacifika (Velikega oceana) je izbruhnil nov hud boj

za ceno gazolina, ki ima svoj vzrok v ogromni nadprodukciji preteklega leta. Prišlo je tako daleč, da so producenti znižali ceno za galono gazolina (1 galona = 4,54 litrov) na 5 do 6 cents, pri čemer je všlel tudi že državni davek v znesku 3 cents. Posamezne neodvisne hrdke v San Francisco in Los Angeles gredo še pod to ceno, do 2 cents za galono. Ta boj uniči posamezne šlacije lankov in napoveduje konec prodaje, če se bo boj za ceno nadaljeval. — Sedaj pa računajmo: 1 cent = 1 slovenska dolarja = 56 par; 5 centov = 5 krat 56 par = 2 Din in 80 par, 6 cents = 3 Din in 36 par. Torej slane 4,5 l gazolina ca. 3 do 3,50 Din, 1 l torej okoli 70. par. Če vzamemo za galono 2 cents, slane 1 liter celo samo ca. 25 par.

Trzna poročila

VI. POROČILO HMELJARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO O STANJU HMELJSKIH NASADOV.

Zalec v Savinjski dolini, dne 31. 7. 1930.

Vkljub ponovnim padavinam se je pri stanovitni vročini — posebno na prodnati zemlji pojavil solnčni palež, ki ne ljubo ovira izkubljenje rastline. Te oviro pospešuje še nizka nočna temperatura. Pri vsem tem se bode pa obiranje hmelja letos vendar pričelo nekaj dni poprej, kakor navadno.

Z ozirom na zmanjšani hektarski donos in upoštevaje skrcenje s hmeljem zasajene ploskve, se že lahko danes trdi, da bode letošnja množina pridelka približno le polovico lanske.

Društveno vodstvo.

MARIBORSKO SEJMSKO POROČILO.

Prignanih je bilo 6 konjev, 5 bikov, 70 volov, 211 krav in 8 teleč, skupaj 300 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 29. julija 1930. so bile sledeče: debeli voli, 1 kg žive teže Din 8,50, poldebili voli 7 do 7,25, biki za klanje 7 do 7,75, klavne krave debele 6 do 7, plemenske krave 5 do 6, krave za klobasarje 4 do 5, molzne in breje krave 5,50 do 6,50, mlada živina 6,50 do 9 Din. Prodanih je bilo 202 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 18 komadov. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste, 1 kg, 18 do 20, II. vrste 16 do 18, meso od bikov, krav, telic 12 do 14, telečje meso I. vrste 22 do 30, II. vrste 16 do 20, svinjsko sveže 15 do 30 Din.

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina

A. Šarabon

Ljubljana

priporoča

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in delne pridelke - Raznoverstno rudniško vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z elektr. obratom

Ceniki na razpolago!

K U V E R T A

DRUŠTVA D. O. Z.

Tvorilca kuvert in konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**

TISKARNA MERKUR

TRG.-IND. D. D.

LJUBLJANA

Gregorčičeva ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :-:-: Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.